

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata valtion itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, vahvistaa Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Turvallisuutensa vahvistamiseksi Suomi on hakenut Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyttä ja Suomesta on tullut Naton tarkkailijajäsen.

Suomi pitää huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista. Toimintaympäristön muutos edellyttää pitkäjänteistä puolustuskyvyn vahvistamista sekä nopeaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta aloitetaan jo tarkkailijajäsenyyden aikana ja toimeenpano jatkuu asteittain jäsenyyden astuttua voimaan.

Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen yhteistoimintakykyä keskeisimpien kumppanien kanssa kaikkia Suomeen vaikuttavia turvallisuustilanteita varten. Suomeen kohdistuvaan laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa kokonaisturvallisuuden periaatteiden mukaisesti.

Puolustusvoimat valmistautuu jatkamaan Ukrainalle annettavaa materiaali- ja koulutustukea.

1 Tuloksellisuus

Suomi puolustaa aluettaan ja kansalaisiaan kaikkia yhteiskunnan voimavaroja hyödyntäen. Puolustusvoimien ensisijaisena tehtävänä on muodostaa ennaltaehkäisevä sotilaallinen pidäke ja tarvittaessa torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti yhtenä kokonaisuutena.

Puolustuskykyä kehitetään nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön kasvaneiden vaatimusten mukaisesti puolustukseen osoitettavilla lisäresursseilla. Lisämäärärahalla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä materiaallisen valmiuden puutteita, lisätään Puolustusvoimien henkilöstömäärää ja nostetaan toiminnan ja valmiuden tasoa.

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetut, Puolustusvoimien toimintaan liittyvät yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky ja kyky sotilaallisen voimankäytön torjuntaan
- Turvallinen yhteiskunta sekä varautuminen laaja-alaisen vaikuttamisen torjuntaan
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Suomen puolustuksen yhteensovittamiseksi osaksi Naton yhteistä puolustusta Puolustusvoimat osallistuu Naton uusien jäsenmaiden sotilaalliseen liittymis- ja integraatioprosessiin (Nato Accession & Integration Process). Puolustusvoimat toimeenpanee kansallisen suunnitelman sotilaallisesta yhteensovittamisesta (National Integration Plan, NIP).

Puolustusvoimat suunnittelee ja käynnistää puolustussuunnittelu-prosessin (Nato Defence Planning Process, NDPP) vahvistettujen väliaikaisten suorituskäytävöitteiden edellyttämät toimenpiteet puolustusministeriön ohjauksessa.

Puolustusvoimille asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät toiminnalliset tulostavoitteet sekä tulostavoitteet tuotoksille ja laadunhallinnalle, toiminnalliselle tehokkuudelle ja henkilöstövoimavarojen hallinnalle:

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava tilannekuva turvallisuusympäristöstä.
- Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset.
- Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella.
- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä.
- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.
- Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.
- Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut sotilaalliset kriisinhallintatehtävät.
- Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin.
- Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta ja materiaaliyhteistyö, sisällöllisesti merkittävällä tavalla.

1.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskykyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakiin perustuvia tehtäviä.

Puolustuskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien toiminnan tason ylläpitäviä resursseja vahvistetaan. Kertausharjoituskoulutettavien reserviläisten määrä nostetaan noin 29 300 reserviläiseen vuodessa.

Puolustusvoimille asetetut tuotosten ja laadunhallinnan tulostavoitteet:

- Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty.
- Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi laaja-alaisen vaikuttamisen indikaattorit huomioiden.
- Alueellista koskemattomuutta on valvottu.
- Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla.
- Alueellinen koskemattomuus on turvattu.
- Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu.
- Pyydetyt virka-aputehtävät on toteutettu.
- Puolustusvoimien omiin järjestelmiin kohdistuva kybervakoilu ja kybervaihtaminen on havaittu, torjuttu ja raportoitu.
- Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu.

Suorituskykyvaatimukset täyttävät, tuotetut sodan ajan joukot arvioidaan Puolustusvoimien sisäisessä prosessissa. Käytettävyyden, materiaalin kunnossapidon ja ampumatarvikkeiden sekä keskeisten hankkeiden kokonaiskuva käydään vuosittain läpi osana talousarvion toimeenpanoa.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Tuotokset	2021 toteutuma	2022 suun.	2023 suun.
Koulutetut varusmiehet (lkm)	19 781 ¹	20 700	20 700
Koulutetut vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset (lkm)	x	x	1 150
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	28	28	30
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 938	28 300	29 500
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	6,4	10,1	10,5
HN-lentotunnit (lkm)	9 008	9 000	9 000
NH90-lentotunnit (lkm)	1 759	1 850	1 850
Alusvuorokaudet (lkm)	1 251	1 150	1 150

¹ Sisältää myös vapaaehtoisten naisten määrän (833 v. 2021).

Laadunhallinta	2021 toteutuma	2022 suun.	2023 suun.
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,8	2,6	2,5
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1—5, varusmiesten loppukysely)	4,2	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1—5, reserviläiskysely)	4,1	4,0	4,0

1.2 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että sodan ajan suorituskyky (sodan ajan joukot) kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskykyvaatimuksista tinkimättä.

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi materiaalin kunnossapidon tasoa nostetaan. Lisämateriaalihankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan Ukrainan sodan seurauksena muuttuneisiin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Puolustusvoimille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tulostavoitteet:

- Strategisten hankkeiden toimeenpano
- Materiaalisen valmiuden parantamisen ja suorituskykyjen oikea-aikaisen rakentumisen varmistaminen
- Kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti.
- Puolustuskykyä vahvistavan kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen keskeisten kumppanien kanssa painopisteinä yhteistoimintakyky, tilannekuvan muodostaminen, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen sekä suorituskykyjen rakentamisen ja ylläpidon tukeminen
- Puolustusyhteistyötä, ml. materiaaliyhteistyötä, koskevien asioiden valmistelun, toteutuksen ja raportoinnin kehittäminen
- Digitalisaation, digitaalisen turvallisuuden ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita

Toiminnallinen tehokkuus	2021 toteutuma	2022 suun.	2023 suun.
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	47	46
Reserviläispäivän hinta (euroa)	167	174	183
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	59 087	60 559	61 072
Tuottavuus			
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	83	85	85
Pääesikunnan ja puolustushaarojen ja aluetuimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	13	13	13
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	110	105	105

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi Puolustusvoimien henkilöstömäärää lisätään lähivuosien aikana 500 henkilötyövuodella. Lisäksi sopimussotilaiden määrä kasvatetaan vuosittain noin 500 henkilötyövuoteen. Vapaaehtoista maanpuolustusta tehostetaan osana paikallispuolustuksen kehittämistä ja reservin koulutusta.

Puolustusvoimien sotilaallinen liittoutuminen ja siihen liittyvät valmiusvaatimukset muodostavat merkittävän henkilöstön lisäresurssitarpeen yllä mainitun 500 henkilötyövuoden lisäksi. Lisähenkilöstön määrä tarkastellaan Suomen liittymisprosessissa, muun muassa osana integraatiosuunnitelman valmistelua ja toimeenpanoa.

Yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean mietinnössä kuvataan tavoitetojoja, jotka antavat perusteita kehittämiselle ja päätöksenteolle.

Puolustusvoimille asetetut henkilöstövoimavarojen hallinnan tulostavoitteet:

Puolustusvoimien henkilöstö

- Henkilöstövoimavaroja keskitetään toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskyykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin.
- Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset.
- Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia kehitetään.

Asevelvollisuus

- Sodan ajan joukkojen vahvuutta ylläpidetään 280 000:ssa.
- Varusmiespalveluksen kehittämistä jatketaan.
- Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.
- Kokonaispoistuman pienentäminen
- Naisten hakeutumista sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin edistetään.
- Asevelvollisuusajan palveluita (kutsunnoista reservin päättymiseen) parannetaan kehittämällä sähköisen asiointin palveluita.
- Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa.
- Asevelvollisten koulutuksessa hyödynnetään aiempaa enemmän verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä.

- Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä.

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

- Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus toteutetaan voimassaolevan lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti.
- Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta uudistetaan vastaamaan kehittyvän paikallispuolustuksen tarpeita.

Henkilöstövoimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Henkilöstövoimavarojen hallinta	2021 toteutuma	2022 suun.	2023 suun.
Henkilötyövuosimäärä (htv) ml. sopimussotilaat mom. 27.10.01	12 380	12 477	12 986
Sopimussotilaiden henkilötyövuosimäärä	422	380	488
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	5,8	8,4	alle 8,0
Kokonaistyytyväisyys (työilmapiiri, 1—5)	4,2	4,2	4,1

1.4 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Puolustusvoimat edistää tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ylläpitämällä hallintoyksikkökohtaisia tasa-arvo ja -yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä pitämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma suunnittelun ja toiminnan yhtenä peruslähtökohtana. Kaikilla Puolustusvoimien hallintoyksiköillä on päivitetty tasa-arvosuunnitelma. Painopisteenä on suunnitelmien jalostaminen toimenpiteiksi. Puolustusvoimissa etsitään aktiivisesti keinoja miesten ja naisten työtyytyväisyyden erojen kaventamiseksi keskittyen erityisesti naisten työtyytyväisyyteen sekä edistetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista asepalveluksessa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa huomioidaan myös valtioneuvoston toimintaohjelma rasmin torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi ([Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:34](#)).

1.5 Kestävä kehitys ja vastuullisuus

Puolustusministeriön hallinnonala jatkaa kestävän kehityksen edistämistä painopisteinä vakaus ja turvallisuus, henkilöstön ja koulutettavien hyvinvointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, ympäristövastuullisuus, energia- ja ilmastovastuullinen toiminta sekä elinkaariajattelun ja kiertotalouden tukeminen (*Kestävä kehitys ja vastuullisuus puolustushallinnossa*, PLM 9.2.2022).

- Osallistutaan sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja koulutetaan henkilöitä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin, tavoitteena kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean loppuraportin suositusten mukaisesti vahvistaa osallistumista pitäen vuoden 2020 osallistumistasoa noin 400 sotilasta vähimmäislähtökohtana.
- Jatketaan ympäristöstrategian toimeenpanoa sekä panostetaan ympäristöriskien hallintaan ja haittojen ennaltaehkäisyyn 4 milj. euroa.
- Aloitetaan päivitetyn Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman 2022–2025 toimeenpano valtioneuvoston hiilineutraaliustavoitteen tukemiseksi. Puolustusministeriön energia- ja ilmastostrategisen ohjauksen mukaisesti laaditaan päästövähennysten tiekartta vuoden 2023 loppuun mennessä.
- Edistetään kiertotaloutta vaatetusmateriaalin hävittämistä koskevilla puitejärjestelyillä.
- Edistetään puolustushallinnon systemaattisempaa kytkeytymistä kestävän kehityksen tavoitteisiin kehittämällä edelleen puolustushallinnon vastuullisuusraportointia.

Puolustushallinto tukee hallitusohjelman hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista (Hiilineutraali Suomi 2035) puolustuskyvystä tinkimättä. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä jatketaan ja yhteiskunnan energiamurroksesta aiheutuviin muutoksiin valmistaudutaan Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman mukaisesti. Puolustushallinnon tavoitteena on hiilineutraalius kiinteistöenergian kulutuksen aiheuttamissa päästöissä, sekä päästöjen vähentäminen maa- ja meriliikenteessä sekä sotilasilmailussa pitkällä aikavälillä. (VN/2311/2018-PLM-10)

2 Hallitusohjelman toimeenpano

- Puolustusvoimat hyödyntää puolustuksen EU-aloitteita ennakoivasti ja suunnitellusti kansallisen puolustuksen tarvitsemien suorituskykyjen sekä Suomen puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan kehittämisessä. Täten Puolustusvoimat osallistuu mm. pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumusten toimeenpanoon ja projekteihin Suomen puolustuksen lähtökohdista.
- Turvallisuusympäristön muutokset edellyttävät Puolustusvoimilta valmiuden ja suorituskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä. Kansainvälisen toiminnan määrä kasvaa merkittävästi. Muutos kuormittaa henkilöstöä ja henkilöstön jaksamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kadettien käyttöä valmiudellisiin tehtäviin selvitetään ja laaditaan tarvittavat selvitykset sekä esitykset.
- Valtioneuvoston puolustusselonteon ja asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean kirjausten mukaisesti kehitetään asevelvollisten taloudellisia etuuksia. Puolustusvoimat osallistuu selonteon ja parlamentaarisen komitean tavoitteiden toteuttamiseen.
- Valtion alueellista läsnäoloa, palvelu- ja toimitilaverkon uudistamista, monipaikkaista työtä ja toimitilastrategiaa edistetään hallitusohjelman tavoitteiden suuntaisesti Puolustusvoimien normaali- ja poikkeusolojen vaatimusten mukaisena kokonaisuutena. Puolustusvoimat ottaa toiminnassaan huomioon valtion alueellista läsnäoloa ja monipaikkaisuutta koskevat valtioneuvoston linjaukset (VM/2022/39 ja VM/2022/40).
- Hallituksen eduskunnalle vuoden 2021 lopussa antaman tiedusteluselonteon kirjaukset huomioidaan täysimääräisesti tiedustelutoimintaa edelleen kehitettäessä. Tiedustelulakien mahdollistamat uudet tiedonhankintasuorituskyvyt otetaan suunnitelmallisesti asteittain käyttöön. Kaikessa toiminnassa tulee korostua prosessin hallinta, valvonta ja vaikuttavuuden arviointi. Puolustusvoimat laatii selvityksen sotilastiedustelutoiminnan tehokkuudesta.
- Senaatti-kiinteistöjen tytärliikelaitos Puolustuskiinteistöt tuottaa Puolustusvoimien ja Puolustusvoimien määrittelemien kumppanien tarvitsemat tilapalvelut sekä huolehtii hallinnassaan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Erityisenä tavoitteena on vähentää toimitilakustannusten nousua. Puolustusvoimat käynnistää vuonna 2022 laaditun toimitilasäästöjen toimenpideohjelman toimeenpanon. Toimitilakustannusten seurannan mittarit ja tavoitetasot määritellään siten, että ne huomioivat muuttuneen tilanteen. Energian hinnannoususta aiheutuvat kustannuspaineet ja niiden vaikutukset kiinteistömenoihin tarkastellaan yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.
- Jatketaan työtä tuulivoiman rakentamisen sovittamiseksi aluevalvontajärjestelmään siten, että turvataan sotilaallisen maanpuolustuksen lakisääteiset tehtävät.

3 Rahoitus

Eduskunta on myöntänyt tarvittavat määrärahat ja tilausvaltuudet tulossopimuksessa asetettujen tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Puolustusministeriö on vahvistanut osaltaan vuoden 2023 talousarvion tilijaottelun valtion talousarviosta annetun asetuksen (1992/1243) 11-12 pykälien edellyttämällä tavalla. Jatkovuosien toiminnan suunnittelu perustuu keväällä 2023 päivitettyyn julkisen talouden suunnitelmaan.

Sotilaallisen maanpuolustuksen menot (pl. alv)

	2021 toteutuma		2022 varsinainen talousarvio		2023 arvio	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
Materiaalisen valmiuden menot (pl. HX ja Laivue 2020)	816	34,4	1 014	39,2	1 821	52,0
— Puolustusmateriaalihankinnat (pl. HX ja Laivue 2020)	411		621		1 343	
— Toimintamenorahoituksella tapahtuva joukkojen varustaminen (pl. palkat)	28		30		39	
— Materiaalin kunnossapito (pl. palkat)	377		363		439	
Kiinteät henkilöstömenot	731	30,9	731	28,3	787	22,0
Kiinteistömenot	262	11,1	269	10,4	285	8,0
Muut sotilaallisen maanpuolustuksen menot	558	23,6	572	22,1	639	18,0
Yhteensä (pl. HX ja Laivue 2020)	2 367	100	2 586	100	3 532	100
Monitoimihävittäjien hankinta (HX)	12		1 523		1 406	
Laivue 2020 -hankinta	72		199		242	
Yhteensä	2 451		4 308		5 180	

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 arvio
	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM)	34,7	53,1	50,7
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (PLM)	58,0	64,3	64,0
Yhteensä	92,7	117,4	114,7

4 Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Valtion talousarviolla hallinnonalalle kohdennettavien resurssien osalta sopimus on voimassa vuoden 2023 loppuun. Sopimuksen sisällöstä ja mahdollisista muutoksista sovitaan vuosittain tulosneuvottelussa, jossa käsitellään keskeiset toimintaan ja resurssienkäyttöön sekä tulossopimuksen sisältöön vaikuttavat asiat.

Puolustusvoimat raportoi toiminnan tuloksellisuudesta ja voimavarojen käytöstä liitteen mukaisesti. Puolustusministeriö voi edellyttää Puolustusvoimien raportoivan vuotta 2023 koskevista erikseen sovittavista asiakokonaisuuksista, mukaan lukien eduskunnan ja sen valiokuntien tai Valtiontalouden tarkastusviraston pyytämät selvitykset.

VN/7875/2022-PLM-20
Liite

Puolustusvoimien raportointi vuodelta 2023

1 Neljännesvuosiraportointi

Puolustusvoimat laatii määrärahojen ja tilausvaltuuksien käytöstä sekä hankintatilannekuvasta neljännesvuosittain ns. kvartaaliraportin ja toimittaa sen virallisena asiakirjana puolustusministeriölle. Ensimmäinen kvartaaliraportti (Q1/2023) laaditaan maaliskuun lopun tilanteesta 20.4. mennessä, toinen kvartaaliraportti (Q2/2023) heinäkuun lopun tilanteesta 31.8. mennessä (tulosraportin yhteydessä), kolmas kvartaaliraportti (Q3/2023) syyskuun lopun tilanteesta 20.10. mennessä ja viimeinen kvartaaliraportti (Q4/2023) joulukuun lopun tilanteesta 15.2.2024 mennessä (vuosiraportin yhteydessä).

Ensisijaisesti johdolle tarkoitettu johdanto-/tiivistelmäosuus kvartaaliraportista sisältää seuraavat tiedot PLM:n laatimaa raporttipohjaa käyttäen:

- määrärahojen käyttö (toimintamenot, puolustusmateriaalihankinnat, sotilaallinen kriisinhallinta)
- uusien tilausvaltuuksien käyttö (=sidonta)
- hankintatilannekuva (logistiikkaprosessin toimivuus)
- viimeisimmät ennusteet määrärahojen siirtävistä eristä ja uusien valtuuksien sidonnasta sekä analyysin raportointijakson suunnitelmapoikkeamien merkittävimmistä syistä, mahdollisista korjaavista toimenpiteistä ja arvion niiden vaikuttavuudesta.

Kvartaaliraporttiin sisällytetään lähinnä asiantuntijatasolle tarkoitettut liitteet:

- määrärahojen käyttö momenteittain raportointijaksolla
- sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahojen käyttö (UM ja PLM) käyttösuunnitelmakohdittain raportointijaksolla
- tilausvaltuuksien käyttö- ja sidontatilanne momenteittain raportointijakson päättyessä (sisältäen myös valtuuksien tulevien vuosien maksuusuudet)
- valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet kirjaukset momenteittain ja tilausvaltuuksittain eriteltynä
- Laivue 2020 -hankkeen valuuttakurssi- ja indeksimenot siten, että raportti kattaa toteuman sekä arvion loppuvuoden kehityksestä perustuen toimitusaikatauluun ja laskutukseen
- toimintamenoihin kirjatut materiaalin kunnossapidon (toimintoalue 7400) ja joukkojen varustamisen (toimintoalue 1400) menot (kuluvan vuoden toteuma sekä vertailu suunniteltuun ja edellisen vuoden vastaavaan ajankohdan toteumaan nähden), palkkojen osuus näille toimintoalueille kirjatusta menoista esitetään erikseen
- logistiikkaprosessin toimivuus ja sujuvuus muutamien valittujen kaaviokuvien avulla sekä sanallisesti analysoiden (esim. ns. ostoskorinäkymien tai vastaavien avulla) sekä vertailutietona aikaisempaa toteumatietoa sekä ennuste koko vuodelta.

2 Osavuosisiraportointi

Puolustusvoimat laatii 31.7. tilanteesta osavuosisiraportin (TURA 2023) ja toimittaa sen puolustusministeriölle 31.8. mennessä virallisena asiakirjana sekä sähköisesti (ml. Excel-raportti määrärahojen käytöstä) ministeriön talousyksikölle.

Osavuosisiraportti on luonteeltaan ns. poikkeamaraportti ja siihen sisällytetään kuvaus seuraavista asioista:

- PV:n ylimmän johdon johtopäätökset tuloskehityksestä ja voimavarojen käytöstä
- Tulostavoitteittain esitettynä tulossopimuksesta mahdollisesti poikkeava tuloskehitys alkuvuoden ajalta sekä analyysi ja johtopäätökset loppuvuoden tuloskehityksestä
- Mahdolliset keskeiset poikkeamat liittyen tulossopimuksen keskeisten hankkeiden ja toimenpiteiden etenemiseen. Kumppanuuksista raportoidaan vuosiraportissa, ja osavuosisiraportissa (tulosraportissa) täydennetään vuosiraportin tietoja keskeisistä kumppanuuksista sekä kuvataan lyhyesti keskeisten kumppanuuksien tilanne ja kehitys kuluneen vuoden alkupuoliskolla.
- Analyysi puolustusmateriaalihankinnoista aiheutuvien menojen, Puolustusvoimien toimintamenojen ja sotilaallisen kriisinhallinnan menojen kehityksestä (ml. vertailu edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan), määrärahojen uudelleenkohdennukset, ennuste loppuvuoden määrärahojen käytöstä sekä kokonaisarvio seuraavalle vuodelle siirtyvistä eristä ja selvitys loppuvuoden aikana toteutettavista toimenpiteistä siirtyvien erien määrän minimoimiseksi. Määrärahojen käyttöön ei tule sisällyttää määrärahojen peruutuksia.
- Erittely puolustusministerin päätösvaltaan kuuluvista 15 milj. euroa ylittävistä hankintapäätöksistä: puolustusministeriön hankintapäätöksen diaarinumero ja päivämäärä, hankinnan kokonaisarvo ja rahoituksen jakautuminen eri vuosille sisältäen sidonta- ja määrärahan käyttötiedot; ennen vuotta 2015 alkaneista hankinnoista toimitetaan vastaavat tiedot vain niistä hankinnoista, joiden kokonaisarvo ylittää 40 milj. euroa.
- Erittely momentin 27.10.01 materiaalin kunnossapidon ja joukkojen varustamisen (toimintoalueet 7400 ja 1400 ilman palkkoja) menoista alkuvuoden aikana ja edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Näille toimintoalueille kirjatut palkat tulee eritellä omalla rivillään. Lisäksi tulee selvittää tekijät, jotka ovat vaikuttaneet menokehitykseen tarkastelujaksolla ja muut tekijät, joilla on merkitystä eri vuosien välistä vertailua tehtäessä
- Erittely momentin 27.10.01 johtamisjärjestelmäalan (13-alkuiset toimintoalueet ja toimintoalue 2700 ilman palkkoja) menoista alkuvuoden aikana ja edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Näille toimintoalueille kirjatut palkat tulee esittää lisäksi omalla rivillään. Lisäksi tulee selvittää tekijät, jotka ovat vaikuttaneet menokehitykseen tarkastelujaksolla ja muut tekijät, joilla on merkitystä eri vuosien välistä vertailua tehtäessä
- Henkilötyövuosikertymä momenteittain/toiminnoittain ja momenteittain /henkilöstöryhmittäin (ml. vertailu edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan).
- Riskienhallinnan menetelmin tuotettu arvio tekijöistä, jotka mahdollisesti vaikuttavat tavoitteiden saavuttamisen.

3 Vuosiraportointi

Puolustusvoimien vuosiraportointi vuodelta 2023 sisältää tilinpäätökseen sisältyvien tilinpäätöslaskelmien ja liitetietojen ohella seuraavat asiakirjat, jotka toimitetaan puolustusministeriölle alla mainittuihin määräaikoihin mennessä:

- Vuosiraportti (VURA 2023), joka sisältää viranomaiskäyttöön luokitellut tiedot Puolustusvoimien vuoden 2023 toiminnasta, tuloksellisuudesta ja resurssien käytöstä; toimitetaan puolustusministeriölle luonnoksena 31.1.2024 mennessä ja lopullisena versiona 15.2.2024 mennessä (ml. Excel-raportti määrärahojen käytöstä)
- Valtion talousarvioasetuksen 63 §:n ja 65 §:n mukainen toimintakertomus, joka sisältää keskeisiltä osin julkiset tiedot Puolustusvoimien vuoden 2023 toiminnasta, tuloksellisuudesta ja resurssien käytöstä ja joka on laadittu noudattaen Valtiokonttorin asiasta antamia ohjeita, toimitetaan puolustusministeriölle 28.2.2024 mennessä.

Vuosiraporttiin sisällytetään kuvaus seuraavista asioista:

- Puolustusvoimien ylimmän johdon johtopäätökset toiminnan tuloksellisuudesta ja voimavarojen käytöstä sekä arvio vuoden 2023 toteumasta suhteessa puolustuksen pitkän aikavälin kehittämisenäkymään
- Kuvaus tulossopimuksessa sovittujen tulostavoitteiden toteutumisesta ja tulosanalyysi erityisesti tulossopimuksesta mahdollisesti poikkeavan tuloskehityksen osalta
- Keskeisimmät aikaansaannokset tulossopimuksessa mainittuun hallitusohjelman toimeenpanoon liittyen (luku 2)
- Tiivis analyysi ja johtopäätökset menokehityksestä
- Selvitys vuodelle 2024 siirtyvistä eristä ja sitomattomana siirtyvien erien suunnitellusta käyttötarkoituksesta.
- Lyhyt sanallinen yhteenveto kaupallisen valmistelun keskeisimmistä haasteista logistiikkatoimialaa käsittelevään liitteeseen hankintatoimialan kuvauksen yhteyteen
- Tiivis selvitys puolustusyhteistyöstä (ml. materiaaliyhteistyö) ja listaus EU-ohjelmien projekteista (ml. Euroopan puolustusrahasto ja Euroopan puolustusteollinen kehittämisohjelma), joihin Puolustusvoimat osallistuu sekä erittely Puolustusvoimien menoista maksetuista kansallisista vastinrahaosuuksista.
- Kuvaus organisaatioturvallisuutta koskevien toimenpiteiden toteutumisesta.
- Kuvaus tilahallinnan säästöohjelmien ja luopumisten sekä vuokrajärjestelmän muutosten taloudellisista vaikutuksista huomioiden ajankohtaiset luopumiset, hallinnolliset päätökset ja muutokset sekä vuoden 2022 säästöohjelma
- Kuvaus tilahallinnan vuokramallin ja sopimusrakenteen muutoksen vaikutuksista kiinteistömenoihin
- Kuvaus kiinteistö- ja prosessienergian käytöstä, energian säästöön tähtäävistä toimenpiteistä sekä toteutuneiden toimenpideohjelmien vaikutuksista
- Selvitys energia- ja ilmasto-ohjelman toteutumisesta
- Kuvaus F-35-hankkeesta sisältäen määrärahan käytön, tiedonhallintamallin toteutumisen ja ympäristövaikutukset (ympäristönsuojelun, ml. melu sekä kemikaali- ja räjähdeturvallisuuden vaatimusten huomioiminen)
- Vastuullisuusraportointi erillisenä vuosiraportin liitteenä (Kestävä kehitys ja vastuullisuus puolustushallinnossa -suunnitteluasiakirja, VN/15803/2021-PLM-7)

Lisäksi vuosiraportissa tulee esittää tarkempi kuvaus määrärahojen ja tilausvaltuuksien käytöstä:

- a) Toimintamenot (vuosien 2021-2023 toteuma ja analyysi eri tekijöiden euromääräisistä vaikutuksista)
 - henkilöstömenot
 - kiinteistömenot
 - asevelvollisten koulutuksen ja ylläpidon menot
 - materiaallisen kunnossapidon ja joukkojen varustamisen (toimintoalueet 7400 ja 1400) menot, palkkojen osuus erikseen
 - johtamisjärjestelmälään menot (13-alkuiset toimintoalueet ja toimintoalue 2700), palkkojen osuus erikseen

- toimintamenojen tilausvaltuuksien käyttö ja tilausvaltuuksista aiheutuneet menot (vuosiraportissa ja tilinpäätöksessä tulee esittää valtuuksien käytöstä yhdenmukaiset tiedot)
- muut toimintamenot

b) Puolustusmateriaalihankinnat (toteuma ja analyysi)

- puolustusmateriaalihankintojen tilausvaltuuksien käyttö ja puolustusmateriaalihankinnoista aiheutuneet menot (vuosiraportissa ja tilinpäätöksessä tulee esittää valtuuksien käytöstä yhdenmukaiset tiedot)
- erittely puolustusministerin päätösvaltaan kuuluvista 15 milj. euroa ylittävistä hankintapäätöksistä: puolustusministeriön hankintapäätöksen diaarinumero ja päivämäärä, hankinnan kokonaisarvo ja rahoituksen jakautuminen eri vuosille sisältäen sidonta- ja määrärahan käyttötiedot; ennen vuotta 2015 alkaneista hankinnoista toimitetaan vastaavat tiedot vain niistä hankinnoista, joiden kokonaisarvo ylittää 40 milj. euroa.
- tähänastinen määrärahojen käyttö Laivue 2020 -hankkeessa vuosittain/momenteittain/liikeyrityksenpidon tileittäin eriteltynä sekä hankkeen rahoituksen sidontatilanne
- tähänastinen määrärahojen käyttö F-35-hankkeeseen vuosittain/momenteittain/liikeyrityksenpidon tileittäin eriteltynä sekä hankkeen rahoituksen sidontatilanne
- puolustusmateriaalihankintojen kotimaisuusaste vuonna 2023 sekä kymmenen suurinta tilausta kotimaisilta toimittajilta.

c) Sotilaallisen kriisinhallinnan menot (toteuma ja analyysi)

- määrärahojen käyttö momenteittain/käyttösuunnitelmakohdittain.

d) Analyysi ja johtopäätökset seuraavalle varainhoitovuodelle siirtyvistä määrärahoista (ml. puolustusmateriaalihankintoihin myönnettyistä määrärahoista syyluokittelun mukainen tarkastelu)

- Henkilötyövuosikertymä momenteittain/toiminnoittain ja momenteittain/henkilöstöryhmittäin (ml. vertailu kahteen edelliseen vuoteen).
- Strategisiin hankkeisiin käytetyt henkilöstöresurssit tulee raportoida lisäksi erikseen hankekohtaisesti henkilötyövuosina.
- Riskienhallinnan menetelmin tuotettu arvio tekijöistä, jotka mahdollisesti vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen.

Ministeriölle 31.1.2024 mennessä toimitettava vuosiraportin luonnosversio sisältää vain osan em. tiedoista ja sen sisällöstä sovitaan tarvittaessa erikseen valmistelijatasolla syksyllä 2023. Vuosiraportin keskeiset osat tulee lähettää lopullisessa muodossa puolustusministeriöön 15.2.2024 mennessä. Pääesikunta voi sopia lisäksi tarvittaessa puolustusministeriön kanssa, että vuosiraportin tausta-aineistoon sisältyviä liitteitä toimitetaan tarvittavien tarkistusten jälkeen ministeriöön myöhemmin helmikuun loppuun mennessä.

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

**Puolustusministeriön ja
Puolustusvoimien tulossopimus
2023**

VN/7875/2022-PLM-20

www.defmin.fi

Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien tulossopimus 2023

Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien tulosneuvottelussa 11.10.2022 on sovittu Puolustusvoimille vuodelle 2023 asetettavista tulostavoitteista ja niiden toteutumisen seurannasta.

Helsingissä 1.2.2023

Puolustusministeri

Puolustusvoimain komentaja